

יום אחד
אהיה קטנה

ואז אוכל להיות גדולה

שיחה עם הגב' דקלה יוספסברג
מנחת הורים ויועצת

אי-שם, בקיר יסן אאוהו,
מחכים לך האנשים
שעשויים לשנות
את כל חיין...

פכילי אהיו
לצה קטנה
כדי לקבל מהם מילה?

לידיעה אישית

איך תשקף היית בוחור
כא היית נמקמת בסיטואציות הקאות?

תלמידתך משתפת אותך בתחושתה שהיא חסרת ערך. אין לה שום דבר מיוחד 'למכור' לחברות. איך תגיבי?

1. תבקשי ממנה להכין רשימה של חוזקות ומעלות שלה.
2. תפני אותה ללמוד בספרי קודש על מעלתו של כל יהודי.
3. תחמיאי לה רבות תוך ציון מעלותיה.
4. תציעי לה לספר לך על משהו מיוחד שהיא למדה מאמא שלה.

הבת שלך מתלוננת רבות על מה שהיא מקבלת ולא מקבלת בבית. מה את עושה?

1. מוכיחה לה בעובדות מוצקות שהיא מקבלת המון.
2. מבינה שאם היא טעונה כל כך, כנראה באמת יש לה חסרים וכדאי להתייחס לכך.
3. כועסת על כפיות הטובה ומזכירה לה שהורים אינם חייבים לתת את כל זה.
4. מרימה טלפון לאמא שלך רק כדי להודות לה מכל הלב על כל מה שהיא נותנת לך כל חייה.

הקולגות שלך סבורות שאת עקשנית מדי ואי אפשר לעבוד איתך. לא נעים, אבל את מגלה שיש צדק בדבריהן. איך את מנסה להשתפר?

1. מקבלת על עצמך לשתוק בישיבות צוות ולתת לאחרות להוביל את הדיון.
2. מבקשת מאחת מהן שתסב את תשומת ליבך בכל פעם שאת שוב נקלעת לוויכוח חסר פשרות.
3. מוכיחה להן שבדרך כלל דעתך מתבררת כצודקת בסופו של דבר, ולכן שווה להן שתהיי עקשנית.
4. מתפעלת כיצד אמא שלך מצליחה תמיד להתארגן לשבת בזמן, ומבקשת ממנה עצות וטיפים.

כפחיים והשקות הכי לא מובנות
ין והפתם להבנה חדשה.

פרטים במאמר הקא...

סקר זריז, אבל די משקף, היווה את נקודת הפתיחה של המאמר שלפניכן: פנינו לקבוצת נשים, וביקשנו מהן לענות על שאלות אחדות אפשר לומר שרוב התשובות לא היו מפתיעות בכלל, מלבד האחרונה שבהן... אבל עזבו כותרות, קבלו את השאלות ואת התשובות ושפטו בעצמכן:

שאלה ראשונה:

באיזה תחום בחייך האישיים (רוחניים/נפשיים/ חברתיים/מקצועיים) היית רוצה לראות שינוי בעתיד הקרוב?

מדגם מייצג של תשובות:

- רוצה להתחזק באמונה בקב"ה. אני מאמינה בו בכל ליבי, אבל רוצה להכניס עוד יותר את האמונה לחיי היום-יום שלי.
- לבנות את הערך העצמי שלי. להרגיש שווה בכל מצב. לשפר את ההתנהלות מול ילדיי.
- שמתי לב שמערכות היחסים שלי עם הסביבה ברובן אינן חלקות. הייתי שמחה לשפר את זה.
- רוצה להיות חיובית יותר כלפי החיים שלי. לראות בהם את הטוב ופחות להיכנע למצבי רוח ממורמרים ומקופחים.

השאלה השנייה:

האם את מסכימה עם ההגדרה, שאם תצליחי לחולל את השינוי הזה בחייך - תרגישי שגדלת?

התשובות היו אחידות ממש בתוכן:

- כן, בדיוק.
- הגדרה יפה.
- לחלוטין.

השאלה הבאה:

מה את עושה בהווה כדי להתקרב לשינוי שבו את מעוניינת?

מדגם מייצג של תשובות:

- כותבת כל יום עשרה דברים שעליהם אני רוצה להודות לקב"ה.

- אין לי מושג מאין להתחיל. לא עושה שום דבר מעשי בעניין.
- האמת היא שחשבתי ללכת ללמוד קורס בנושא תקשורת בונה, או אפילו לקחת ייעוץ אישי.
- מנסה לבחון את עצמי אחרי שיחות לא נעימות, ולהבין היכן שגייתי.

והשאלה הרביעית והאחרונה:

כמה את מרוצה מההתקדמות שלך לקראת השינוי המיוחל?

התשובות נעו בין:

- אמממ...
- נא לא להביך. תודה.
- לבין:
- יש התקדמות וזה העיקר, לא? האמת שלא מספיק.
- יש לך רעיון איך אפשר לשפר את המצב?

...

זה סקר מצומצם, נכון. הוא אינו משקף את דעתן ואת הרגשתן של כל נשות ישראל, נכון. אבל האם אפשר להניח שהוא משקף, במידה רבה, את מה שרובנו מרגישות?

דקלה יוספסברג, מנחת הורים ויועצת זוגית ואישית, חושבת שכן. ולדעה שלה יש משקל, בתור מי שפוגשת כה הרבה נשים בסדנאות ובמפגשי ייעוץ אישיים, ושומעת כה הרבה הדים של חוסר שביעות רצון עצמית "המון נשים ואימהות מרגישות תקועות", היא מספרת. "תקועות בהתפתחות הרוחנית שלהן, תקועות במערכות יחסים לא מספקות, תקועות בהתפתחות מקצועית ועוד בצמתיים רבים".

ואם אנחנו מדברות על זה, אני מבינה שיש לך בשורה בשביל כל מי שמרגישה תקועה. זה נכון?

"זה נכון. יש בשורה, והיא לא שלי. זו בשורה מופלאה שהקב"ה בכבודו ובעצמו טבע בבריאה".

מעניין! מהי הבשורה?

"קוראים לה: 'כיבוד הורים'".

ההמלצה שלי אליה היא: 'תבדקי מה קורה לך מול אבא ואמא שלך. תחזרי להיות מולם ילדה קטנה בקוקיות!'

מי הם אבא ואמא שלנו כאנשים, מבחינתנו הם אך ורק מעמד ההורים, שהוא תמיד-תמיד מעלינו.

"כשאנחנו מתמקמים נכון בפירמידה הזו: ילדים קטנים של אבא ואמא - כל מעגלי החיים שלנו מושפעים מהמיקום הזה, ואל כל תחום בחיינו באה הרווחה. לכן, כשאישה באה ואומרת לי 'אני תקועה, אני מדוכדכת, קשה לי', ההמלצה שלי אליה היא: 'תבדקי מה קורה לך מול אבא ואמא שלך. תחזרי להיות מולם ילדה קטנה בקוקיות! תידהמי לגלות עד כמה החיים שלך יושפעו מכך, גם בתחומים שנראים לך לא קשורים בכלל לכיבוד הורים'. ונשים אכן מנסות, ואכן נדהמות..."

איך מתחולל הפלא הזה? אנחנו חייבות להבין. איך הדרך של 'לחזור להיות ילדה קטנה' - מאפשרת לנו לממש את השאיפה של 'להיות אישה גדולה'?

בחרנו תחומים אחדים, מאותם אלו שנשים הצביעו עליהם כעל טעונוים שיפור בחייהן, וקיבלנו מדקלה מבט מקרוב על התהליך המבורך שעשוי להתחולל בכל אחד מהם כשנלמד להיות קטנות.

"מתחת לבורא נמצאים ההורים, ובתחתית הרחבה של הפירמידה - הילדים. כלומר: בין הילד לבין בורא העולם נמצאים ההורים. הם הצינור שמקשר בין ילדיהם לבין הקב"ה, ודרכם מגיע אל הילד השפע שבורא העולם בוחר להעניק לו. הבריאות, הפרנסה, ההצלחה ברוחניות ובגשמיות, חיי נישואין טובים - כל השפע הזה יורד אלינו מלמעלה דרך הצינור המקשר: ההורים שלנו.

"אם הצינור ישר ונקי, השפע שמזומן לנו מלמעלה זורם אלינו עד בלי די. אבל מה אם, חלילה, הצינור סתום? עקום? או אפילו מנותק? מה קורה כשהקשר שלנו עם ההורים לא תקין ולא נכון? איך יגיע אלינו השפע שהקב"ה רוצה להשפיע עלינו?"

"מעניין לציין, בספרי החסידות נאמר שהדברים נכונים גם כשהורים כבר אינם בין החיים. גם אז אמור להישמר קשר של כבוד ושל עמדה נכונה כלפי ההורים, על מנת שנוכל לקבל שפע טובה וברכה.

"וזה הזמן להבין את עניין העמדה הנכונה שלנו מול ההורים, שהוא קריטי כדי שנדע להתמקם באופן שבו השפע יגיע אלינו: ההורים שלנו תמיד נמצאים מעלינו. ואנחנו, לא משנה בני כמה אנחנו ולאילו הישגים הגענו בחיינו - תמיד נמצאים מתחתם. תמיד קטנים לעומתם "שימו לב לעניין מרתק: התורה אוסרת עלינו לקרוא להורינו בשם הפרטי. כלומר, כשבן או בת עומדים מול ההורים - הם אינם עומדים מול האדם הפרטי, שהוא אולי אינו מושלם; הם עומדים מול המעמד של 'אבא' ו'אמא', והמעמד הזה הוא נשגב! מלך העולם השווה את כבודו לכבודם! את מוראו למוראם! לא מעניין אותנו

אה? מה?

דקלה אינה נבהלת מחוסר ההבנה, שלא לומר התדהמה. "כן, זה בדיוק כך, וקל יהיה להוכיח את הדבר", היא אומרת. "אבל לפני שנבחן כיצד הקשר שלנו עם הורינו משליך על כל תחום בחיינו, אנחנו צריכות להכיר את נקודת המוצא של הנושא כולו".

קדימה.

"בואו נשים לב למציאות החיים שלנו, שנראית לנו מובנת כל כך מאליה", מציעה דקלה. "בורא העולם קבע את מציאות העולם כך שילד גדל אצל הוריו בכל השנים הראשונות לחייו. בכל השנים המכריעות שבהן הוא לומד להכיר את העולם, להכיר את עצמו, להבין את הזולת - בכל השנים הללו הוא תלוי בהוריו וגדל תחת חסותם. התוצאה היא שכל הלמידה שלו עוברת דרך הוריו: דרך היחסים שלו איתם הוא לומד להכיר את העולם, את עצמו ואת זולתו. התקשורת שלו עם הוריו היא 'מגרש האימונים' שלו לכל מה שהוא צריך לדעת בחייו.

"במקביל, בורא העולם העניק להורים את התפקיד הייחודי להדריך את ילדם ולהכין אותו לחיים. ושוב, התוצאה היא שהם הדרך שבה הוא לומד את כל מה שעליו לדעת לקראת צאתו לעולם הגדול.

"זו הסיבה שכל מערכת יחסים שלנו בחיים - עם עצמנו ועם סביבתנו - קשורה בקשר הדוק למערכת היחסים שלנו עם הורינו. ככל שהקשר שלנו איתם נכון יותר, כך אנחנו לומדים להתנהל טוב יותר בחיינו. זה היבט אחד של הנושא.

"את ההיבט השני אולי לא נוכל ממש להבין, אבל לבטח חשוב שנדע אותו: הספרים הקדושים מסבירים לנו שהדרך של האדם לקבל שפע משמיים - היא דרך הוריו.

"נוכל להבין את זה מעט יותר אם נתבונן במבנה היהודי הנכון של המשפחה, שבנוי כמו פירמידה: בראש נמצא הקב"ה, השותף הבכיר של האב והאם, כפי שאומרים חז"ל: 'שלושה שותפים באדם - הקב"ה ואביו ואמו' (נדה לא ע"א).

זו הסיבה שכל מערכת יחסים שלנו בחיים - קשורה בקשר הדוק למערכת היחסים שלנו עם הורינו.

ככל שהקשר שלנו איתם נכון יותר, כך אנחנו לומדים להתנהל טוב יותר בחיינו.

מעניין לדעת!

מוזר, אבל הנהר הרציני היחיד שאין מעליו שום גשר, הוא דווקא הנהר הגדול ביותר בעולם!

זה מעניין במיוחד לאור העובדה שמקומות יישוב תמיד מוקמים ליד מקורות מים כמו נהרות, ושכדי לאפשר חיים תקינים ליד הנהרות - יש צורך להקים מעליהם גשרים.

איך ייתכן שדווקא מעל האמזונס, שנובר בתשע מדינות, אין אף לא גשר אחד?

/// תפשי את המשפחה בלחיצה 59

מעוניינת להכיר בערך עצמך?

כשאני גדולה מדי:)

"מכירות את ההבטחה: 'אני לעולם לא אהיה כמו אמא שלי'? זו לא סתם אמירה, זו גישה. גישה שאומרת: 'אני טובה יותר מאמא שלי', ובעצם משהו... מכירות את אלה שמותחים ביקורת על הוריהם? 'אבא שלי אדם קשה שלא ידע לתת לי מספיק חום', 'ההורים שלי לא ידעו להתנהל כלכלית נכון', 'אמא שלי לא האישה הכי מאורגנת בעולם'.

"כל האמירות הללו נובעות מאותה בעיה בדיוק: מהתמקמות לא נכונה מול ההורים. כשאני שופטת אותם, מותחת ביקורת או רוצה להיות שונה מהם, פירושו של דבר שאני מרגישה 'מלמעלה'. חכמה מהם, מבינה יותר, מוצלחת יותר.

"ועכשיו, בואו תראו מה הגישה הזו מחוללת בנפש שלי: אם ההורים שלי, שהם השורש שממנו צמחתי, הם לא משהו - לא ייתכן שהם הצמיחו פרי משובח! זה פשוט לא עובד כך. שורש לא מוצלח מגדל פירות פגומים. ואם כך, מה זה אומר עליי, על הפרי של הוריי?..."

"ובכלל, אם אני מנסה בכוח 'לא להיות כמו אמא' - פירושו של דבר שאני רוצה לנתק את עצמי מהמקום הכי בסיסי שאליו אני שייכת. אני הופכת את הנפש שלי להומלסית. פלא שאני מרגישה מעורערת? לא טובה מספיק? לא שווה מספיק?"

"הקשר שלנו אל הורינו הוא עמוק ונצחי כל כך, שלעולם לא נצליח לנתק את היחס שלנו אליהם מהיחס שלנו אל עצמנו. הדרך שבה אנחנו תופסים את המקום שממנו הגענו, היא בדיוק הדרך בה אנחנו תופסים גם את עצמנו".

כשאני קטנה במידה הנכונה:)

"ומה קורה אם אני בעמדה הנכונה, 'מלמטה'? קורים דברים מופלאים.

"ההורים שלי הם אנשים מכובדים וחשובים. כך דורשת ממני ההלכה לראות אותם, ולא משנה מה הם בחייהם הפרטיים. במעמדם כהורים הם אנשים נעלים. הרי בורא העולם קבע שהם אלו שיגדלו אותי, משמע שהם ההורים המושלמים ביותר בעבורי! בורא העולם הפקיד אותי בידיהם, משמע שהוא בכבודו ובעצמו רואה בהם שותפים נאמנים! אני מלאת הערצה להוריי.

"ותראו מה זה, אני שייכת לאנשים החשובים האלה. אני חלק מהם. הם חיים וקיימים בתוכי.

"כמה חשיבות מקנה לי תחושת השייכות הזו. כמה היא זוקפת את קומתי. איזה בית חם היא מעניקה לנפש שלי, בית שממנו אני שואבת תחושת מסוגלות ומשמעות.

"להיות ילדה קטנה של אבא ואמא גדולים - זה להיות ילדה שמרגישה גדולה בעצמה. כך קונים תחושה של ערך עצמי אמיתי וחזק".

שואפת למערכות יחסים איכותיות עם סובביך?

כשאני גדולה מדי:)

ושוב נמצא את עצמנו מולו בעמדה של... הורים. שוב עמדה מוטעית.

"ומה קורה במעגלים הרחוקים יותר? אם שריר ההצטרפות שלנו אל בעלי הסמכות אינו מפותח, נמצא את עצמנו בקונפליקט מתמיד מול המעסיקים שלנו, לדוגמה. אם שריר הכרת הטוב שלנו אינו מאומן, לא נהיה מרוצות ממה שיש לחברות/לאחיות/לגיסות/לשכנות שלנו להציע לנו. אם הענווה שלנו אינה מיומנת, אין להתפלא אם נמצא את עצמנו מתווכחות מרות עם כל מי שיביע דעה הפוכה מאיתנו.

"את כל המיומנויות החברתיות שלנו - אנחנו לומדות מול ההורים שלנו. זו מערכת היחסים הכי ראשונית שלנו, והיא זו שמאמנת אותנו לצאת לעולם ולהיות בני אדם חיוביים, תורמים, משפיעים ומתקשרים. אם במערכת הזו אנחנו מחמיצים את המקום הטבעי שלנו, כל מערכת אחרת בחיינו תזוז ממקומה הטבעי ותושפע לרעה".

"יש משהו מרתק בקשר שלנו עם ההורים: הוא מהווה את נקודת המוצא לכל קשר אחר בחיינו "למה הכוונה? שימו לב: כשאנחנו מול ההורים בעמדת 'מלמעלה', אנחנו בעצם הופכים את הסדר ותופסים את מקום ההורים בקשר הזה. נראה לנו שההורים נמצאים בקשר על מנת לספק לילדיהם את כל צרכיהם.

"ואם כך, מה קורה לנו מול ילדינו? נכון, אנחנו מוצאים את עצמנו 'מלמטה'. הרי הורים, לתפיסתנו, אמורים לעמוד סביב ילדיהם, כן? ואם אנחנו ההורים, הרי אנחנו אלו שחייבים ונדרשים ונתבעים. אם כך, גם במערכת הזו המיקום שלנו מתהפך, ואנחנו תופסים את מקומם של הילדים במקום להיות בעמדת ההורים.

"וזה עוד לא הכל: גם מול בן הזוג נמצא את עצמנו בעמדה בעייתית. הרי הוא נמצא כאן בשבילנו, כן? אנחנו מרכז העולם והאנשים שלצידנו אמורים להתאים את עצמם אלינו. ואם בן הזוג אינו יודע את זה, אנחנו נלמד אותו.

///

אי-אז, שנים לפני שהמשקה השחור והתוסס הפך לחלק מהנוף הקולינרי שלנו, ניסתה חברת קוקה-קולה לפרוץ איתו לשוק הישראלי. לשם כך היא שלחה לכאן איש מכירות מקצועי, מנוסה ומצליח.

למרות כל מעלותיו, האיש נכשל במשימתו. והכל בגלל פרט אחד קטנטן, זעיר ממש, שנשמט מידיעתו. מה היה הפרט החסר?

/// תפיש את ההשקפה בלואיז 67

מעניין
לדעת!

כשאהיה קטנה במידה הנכונה:

"כשאנחנו ממוקמים בעמדה הנכונה מול הורינו, קורה לנפש שלנו משהו מדהים: פתאום היא נרגעת ומתמלאת באור. ולמה?

"שימו לב לתהליך: אם אני בטוחה שהייתי צריכה לקבל מההורים שלי הרבה יותר, כי הרי אני 'מלמעלה' והם אמורים לספק לי את כל צרכי, תמיד ארגיש שלא קיבלתי מספיק. הרי גם ההורים המושלמים בתבל אינם מסוגלים למלא את כל צרכי הגוף והנפש של ילדם בצורה מדויקת ומלאה בכל רגע ורגע, נכון? ואם כן, כל מה שלא קיבלתי, או קיבלתי באופן שלא רציתי - הופך להיות 'שריטה בנפש', 'צלוקת רגשית', 'זיכרונות ילדות קשים'.

"ותשאלו כל פסיכולוג מתחיל: שריטות שההורים שרטו בנפשנו הרכה הורסים לנו את החיים כשנגדל... איך אפשר לצפות מילד אומלל וחלש, שהוריו לא מספיק העצימו אותו ולא מספיק ריפדו את חייו, שיצליח להיות חזק מספיק מול אתגרי החיים!?"

"זו בדיוק הדרך שבה אנחנו לומדים להסיר אחריות מעל עצמנו, ולהשליך אותה על אחרים

"ועכשיו, בואו נתמקם נכון: 'מלמטה'. מתחת להורים. במיקום הזה איננו מרגישים שההורים חייבים לנו משהו, אנחנו אלו שחייבים להם! כל מה שקיבלנו מהם הוא מתנת חינוך מרגשת ומעוררת התפעלות!"

"גישה כזו פותחת לנו את הלב להתבונן בטוב שמורעף עלינו ללא הרף, והופכת את חיינו למתוקים מדבש. בלי ציפיות ודרישות, בלי תביעות וטענות, אנחנו פנויים להבחין בכל מתת שמגיעה אל חיינו, ולהתפעל ממנה.

"הגישה הזו גם מחזירה את האחריות על חיינו למקום הנכון: לכתפיים שלנו. אבא ואמא לא עשו לי כל עוול כשהם נהגו כך או אחרת, וממילא הם אינם אחראיים לכישלונות שלי. ואם אני, ורק אני, אחראית לבחירות שלי בחיי - הרי שהתיקון והבחירה מחדש גם הם נתונים בידיי. בכל רגע נתון אני יכולה לבחור מחדש בטוב, להשתפר - ולגדול". ●

רוצה שהחיים יחייכו אלייך?

כשאני גדולה מדי:

"פעם, הסדר היה פשוט וברור: תינוק חדש מצטרף למשפחה? ברוך הבא! אתה מוזמן ללמוד מהגדולים ממך ולהתאים את עצמך אליהם. העולם המערבי בלבב את הסדר: רוחות השוויון ושבירת המעמדות, שהתחילו במאבקם של הפועלים מול השליטים, חדרו גם לתחום המשפחתי. ההיררכיה הברורה כל כך נשברה, ולאט לאט זזו ההורים ממקומם כמובילי המשפחה, ואת מקומם תפס הילד. התפיסה המערבית סוברת שהילד נמצא במרכז, וההורים אמורים להיות סביבו.

"מה התוצאה של הגישה הזו? התוצאה היא דור ה'בא לי' שאנחנו מכירים. דור של 'חייבים לי', של 'אני חלש ונכשל כי ההורים שלי לא נתנו לי מספיק'. כך גדלים לנו אנשים צעירים שמרגישים שכולם צריכים להיות סביבם ולספק להם חיים נוחים וקלים, וכשזה לא קורה הם כועסים. כועסים על העולם, על הבוס, על החברים, על השכנים, על בן הזוג, ואפילו על... בורא העולם, חלילה. מה זאת אומרת שקשה לי? איך זה שאין לי כל מה שאני רוצה? הרי התרגלתי שהצרכים שלי הם במרכז! מי העז להזיז אותם הצידה?

"חיים כאלו הם חיים מלאי תסכול, מרירות, טינה וקיפוח. ואיך יכול הילד - שכבר בגר והיה לאיש - לראות כמה טוב יש לו בחייו, אם הוא התרגל ש'טוב' פירושו 'אני מקבל כל מה שאני רוצה'?"

שואפת למערכות יחסים איכותיות עם סובבך?

כשאהיה קטנה במידה הנכונה:

האישית, התרגלנו לאפשר לאנשים להעניק לנו כמה שהם מסוגלים להעניק, התרגלנו להעריך אותם על מה שהם בלי למתוח ביקורת, להתנשא או לזלזל. כמה משמעותיות היכולות הללו לחיי נישואין טובים!

"כשאנחנו ילדות קטנות של אבא ואמא - אנחנו מגיעות לכל מערכת יחסים בחיינו מתוך גינות של אדם שייך ואהוב, מתוך ענווה וראיית הטוב בזולת, מתוך הכרת תודה ולקיחת אחריות אישית על הצד שלנו בקשר. כל מה שאנחנו עמלים כיום לספק לילדינו תחת הכותרת 'כישורי חברה', נמצא פשוט כאן, בקשר הנכון עם אבא ואמא. כי זו המשוואה: ילדות קטנות מול ההורים = נשים גדולות מול החיים. שנוכח!"

"הבנה של המקום שלנו מול ההורים, מלמדת אותנו שיעור יסודי ביותר בהבנת המקום שלנו בכל קשר בחיינו.

"כשאנחנו ילדות קטנות של אבא ואמא - אנחנו מסוגלות להיות אימהות גדולות בעבור ילדינו. פשוט כי ברור לנו שמקומם של ההורים הוא מלמעלה, ואם כך - ילדינו מוזמנים להצטרף אלינו וללכת בעקבותינו. זה לא מצריך עבודה קשה כשם שזה אולי נשמע. נסו ותראו: כשאת משנה עמדה פנימית מול ההורים שלך, באופן טבעי הילדים שלך יקלטו שמקומך כאמא הוא מעליהם, ומבלי שתצטרכי להסביר זאת במילים - הם יתחילו ללכת בעקבותיך.

"כשאנחנו ילדות קטנות של אבא ואמא - אנחנו מסוגלות להיות נשים טובות יותר. התרגלנו לקבל דעה אחרת גם אם היא שונה מדעתנו

מספרים על וינסנט ון גוך, הצייר המפורסם, שלעיתים היה מפסיק באמצע מלאכתו, מתבונן על הציור, ואז עושה מעשה משונה מאוד.

מה עשה הצייר?

/// חפשי את התשובה בפרק 63